

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

ΕΛΕΝΑ ΣΟΥΚΑΚΟΥ

ΠΜΣ «ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ» Τ.Ε.Α.Π.Η. ΕΚΠΑ

28 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, 2026

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ –ΑΤΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

- 1. Διαμορφωτική αξιολόγηση
- 2. Ενσωματωμένη Διδασκαλία (Embedded Support/Instruction)
- 3. Διαχείριση Ρόλων/ Αρμοδιοτήτων
- 4. Σχεδιασμός, Παρακολούθηση και Αναδιαμόρφωση (Plan Do Review)

Riley-Ayers, S. 2014 ; Gulboy et al., 2023

ΤΙ ΕΝΝΟΟΥΜΕ ΜΕ ΤΟΝ ΟΡΟ ‘ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ’ ?

«Η ‘Συνεργασία’ μπορεί να οριστεί ως μια διαδικασία, που δίνει την δυνατότητα σε ομάδες ανθρώπων με διαφορετικές γνώσεις, να συνδυάσουν τις ικανότητες τους, ώστε να επιλύουν προβλήματα, μέσα σε ένα χρονικό διάστημα.»

“Collaboration can be defined as a process for that enables groups of people with diverse expertise to combine their resources to generate solutions to problems over a period of time”

https://www.youtube.com/watch?v=a2wJqDw9B68&t=181s&ab_channel=WisconsinDPI

(Mitchell & Sutherland, 2020; Sandall et al., 2019)

ΟΦΕΛΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Παρέχει σε όλους ευκαιρίες για να μάθουν ο ένας απ'τον άλλο ώστε να υποστηρίζονται οι μαθητές με τους καλύτερους δυνατούς τρόπους.
- Δημιουργεί ευκαιρίες για τα παιδιά ώστε να εξασκούν νέες δεξιότητες μέσα στα μαθησιακά περιβάλλοντα του σπιτιού και της τάξης τους.
- Αυξάνει το συντονισμό των υπηρεσιών και των στηρίξεων που είναι απαραίτητες για να υποστηρίξουν τους μαθησιακούς και αναπτυξιακούς στόχους των παιδιών και των οικογενειών τους.

- VIDEOS COMMUNICATION

- <https://www.cadreworks.org/resources/cadre-materials-state-resource/tale-two-conversations>

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

- Συμμετοχή από όλα τα μέλη της ομάδας
- Από κοινού συμμετοχή στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό
- Ξεκάθαροι και κοινοί στόχοι για τη συνεργασία (Όλοι μοιράζονται τις ίδιες φιλοσοφίες και ευθύνες)
- Αποτελεσματική και τακτική επικοινωνία
- Καθορισμένοι ρόλοι και ευθύνες (ποιος είναι υπεύθυνος και για ποιο πράγμα)
- Ατμόσφαιρα εμπιστοσύνης και αμοιβαίου σεβασμού για τις συνεισφορές των άλλων
- Σχέσεις όχι με βάση την ιεραρχία
- Συμμετοχή στην συνεργατική επίλυση προβλημάτων και λήψη αποφάσεων (collaborative problem-solving, collaborative decision-making)
- Προκαθορισμένες διαδικασίες για την παρακολούθηση της προόδου, την ανασκόπηση της διδασκαλίας και την προσαρμογή της διδασκαλίας και παρεμβάσεων
- Διαδικασίες για την επίλυση 'δύσκολων ζητημάτων/ συγκρούσεων

(Mitchell & Sutherland, 2020, Odom, Buysse and Soukakou, 2011).

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

- Επαρκής χρόνος για οργάνωση και συναντήσεις (Adequate time to plan and meet)
- Επαρκής χρόνος για την ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης (Adequate time to develop trusting relationships)
- Υποστήριξη από την διοίκηση (Administrative support)
- Θέληση για μάθηση από τους άλλους (Willingness to learn from others)
- Να εκτιμάται η κάθε διαφορετική άποψη (Appreciation for differing points of view)
- Να εκτιμούνται οι αποκλίσεις των συνηθειών και προτιμήσεων ως προς την επικοινωνία και την αλληλεπίδραση (Appreciation of for variations in the customs and preferences in communication and interaction)
- Προ-υπηρεσιακή και ενδουπηρεσιακή εκπαίδευση σε βέλτιστες πρακτικές για την ομαδικότητα και τη συνεργασία (Pre-service and in-service training on recommended practices for teaming and collaborating)

(Sandal et al., 2019).

ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Συνεργατική διδασκαλία (Collaborative Team Teaching (CTT) or Co-Teaching Model)
- Συμβουλευτικό Μοντέλο Consultation Model
- Παράλληλης στήριξη (Άμεση Στήριξη) Itinerant Special Education Service Delivery Model (Direct Support)
- Συνεργασία με επαγγελματίες/ειδικούς Partnerships with professionals/specialists

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ (CTT) Η ΜΟΝΤΕΛΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Και οι δύο δάσκαλοι μοιράζονται ίσους ρόλους και ευθύνες για την διοργάνωση και απόδοση της διδασκαλίας

- Κοινός σχεδιασμός
- Δύο εκπαιδευτικοί για όλα τα παιδιά
- Ανταλλαγή εξειδικευμένων γνώσεων και εμπειρίας

https://www.youtube.com/watch?v=DLezaO949TE&ab_channel=teachersnetworkvideo

TWO MODELS OF ITINERANT TEACHING- ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

CONSULTATION / ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

- Παρέχει βοήθεια στους εκπαιδευτές και σε αυτούς που υποστηρίζουν παιδιά με αναπηρία ώστε να εφαρμόζουν κατάλληλη διδασκαλία για την αποτελεσματική υποστήριξη των στόχων των εξατομικευμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης μέσα από συγκεκριμένες πρακτικές και παρεμβάσεις “embedded instruction”

DIRECT SUPPORT/ΑΜΕΣΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

- Καθοδηγεί το παιδί εστιασμένος στους στόχους εξατομικευμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης μέσα στο πλαίσιο δραστηριοτήτων στο σχολείο και/η στο σπίτι.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

- Πολλά διαφορετικά μοντέλα και εφαρμογές.
- Εναλλακτική της τακτικής της απομάκρυνσης των παιδιών από την τάξη σε ξεχωριστούς χώρους, τάξεις, προγράμματα ή σχολεία.
- Επιτρέπει στον ειδικό παιδαγωγό να παρέχει υποστήριξη, ενσωματωμένη μέσα στις δραστηριότητες και ρουτίνες της βασικής τάξης.
- Μέσα από δυνατές συνεργασίες, επιτρέπει στους δασκάλους να παρατείνουν δραστηριότητες κατά τη διάρκεια όλης της εβδομάδας.
- Επιτρέπει υπηρεσίες /υποστήριξη να παρέχονται μέσα στο φυσικό περιβάλλον του παιδιού.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

- Η Συμβουλευτική ορίζεται ως ένα ΕΜΜΕΣΟ μοντέλο παρέμβασης στο οποίο ο ειδικός παιδαγωγός ο παιδαγωγός προσχολικής ηλικίας συνεργάζονται για ένα κοινό σκοπό.

(Dinnebeil & McInerney 2011)

ΓΙΑΤΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ?

- .
- Δημιουργεί ευκαιρίες για τα παιδιά ώστε να αποκτήσουν, εξασκήσουν, τελειοποιήσουν και να γενικεύσουν νέες δεξιότητες μέσα από τη συνεργασία με έναν δάσκαλο-partner που έχει περισσότερες ευκαιρίες να υποστηρίξει τη μάθηση κατά τη διάρκεια της εβδομάδας.

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ

1. Καθορισμός λειτουργικών στόχων εξειδικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης .
2. Αξιολόγηση του "goodness of fit" μεταξύ παιδιού και μαθησιακού περιβάλλοντος.
3. Επιλογή κατάλληλων εκπαιδευτικών στρατηγικών.
4. Επιλογή της μεθόδου και ένταξης των εκπαιδευτικών μεθόδων για κάθε ΕΕΠ στόχο.
5. Αναγνώριση κατάλληλων ευκαιριών μάθησης στην καθημερινότητα.
6. Από κοινού σχεδιασμός για την ενσωμάτωση πρακτικών και καθημερινών δραστηριοτήτων για την επίτευξη των καθορισμένων στόχων για το κάθε παιδί.
7. Επιλογή της στρατηγική αναγνώρισης της προόδου (progress monitoring strategy)
8. Συχνή επικοινωνία και παρακολούθηση την χρήση στρατηγικών διδασκαλίας στην καθημερινότητα του παιδιού.
9. Αξιολόγηση της επιτυχίας του προγράμματος.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

- Μια μελέτη (Blatchford, P., Russell, A., & Webster, R. (2012). με 20.000 δασκάλους και προσωπικό υποστήριξης στην Αγγλία και την Ουαλία έδειξε ότι οι βοηθοί παράλληλης στήριξης βοήθησαν τους δασκάλους να νιώσουν περισσότερο θετικά για την εργασία τους, όμως οι μαθητές έκαναν λιγότερη πρόοδο απ' ότι συνήθως από αυτούς με παρόμοιες ικανότητες, κοινωνική τάξη και φύλο που δεν έλαβαν υποστήριξη.
- “**Velcro- model**” για Βοηθούς Παράλληλης Στήριξης
- Sharples, J & Blatchford, Peter & Webster, Rob. (2016). Making best use of teaching assistants.

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Listening and attending

<https://connectmodules.dec-sped.org/connect-modules/resources/videos/video-3-3/>

Seeking and Verifying

<https://connectmodules.dec-sped.org/connect-modules/resources/videos/video-3-4/>

VIDEO Joining and supporting

<https://connectmodules.dec-sped.org/connect-modules/resources/videos/video-3-5/>

EFFECTIVE COMMUNICATION SKILLS

- Attending and Active Listening
- Seeking and Verifying
- Joining and Supporting

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Blatchford, P., Russell, A., & Webster, R. (2012). *Reassessing the impact of teaching assistants: How research challenges practice and policy*. Routledge.
- Mitchell, D., & Sutherland, D. (2020). *What really works in special and inclusive education: Using evidence-based teaching strategies*. Routledge.
- Sandall, S. R., Schwartz, I. S., Joseph, G. E., and Gauthreau A.N. (2019). *Building blocks*. Baltimore, MD: Paul H. Brookes.
- Rush, D. D., & Shelden, M. L. L. (2011). *The Early Childhood Coaching Handbook*. Brookes Publishing Company. PO Box 10624, Baltimore, MD 21285.

Riley-Ayers, S. (2014). Formative assessment: Guidance for early childhood policymakers. *New Brunswick, NJ: Center on Enhancing Early Learning Outcomes*.

- Dinnebeil, L. A., & McInerney, W. F. (2011). *A Guide to Itinerant Early Childhood Special Education Services*. Brookes Publishing Company. PO Box 10624, Baltimore, MD 21285.
- Gulboy, E., Yucesoy-Ozkan, S., & Rakap, S. (2023). Embedded instruction for young children with disabilities: A systematic review and meta-analysis of single-case experimental research studies. *Early Childhood Research Quarterly*, 63, 181-193.

Link on research and resources on Teacher Assistant/ Special Education Needs Teachers

- <https://www.sec-ed.co.uk/best-practice/teaching-assistants-providing-outstanding-classroom-support/>